

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

S P R E N D I M A S

2025 m. rugpjūčio 21 d. Nr. 21RE-
(AG-182/02-2025)
Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš Komisijos narių Eglės Bilevičiūtės, Žydrūno Plytniko ir Ingridos Sabaliauskienės (posėdžio pirmininkė ir pranešėja), Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos X. X. skundą dėl Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos sprendimo panaikinimo.

Komisija

n u s t a t ė:

pareiškėja X. X. (toliau – pareiškėja) skundu Komisijos prašo panaikinti Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos (toliau – Tarnyba) 2025 m. vasario 4 d. sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) (toliau – Sprendimas) ir įpareigoti Tarnybą per Komisijos nustatytą laiką priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą. Pareiškėja prašo kreiptis į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą dėl Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 7 straipsnio 17 punkto neatitikimo Lietuvos Respublikos Konstitucijai.

Pareiškėja paaiškino, kad Tarnyba Sprendimu nepagrįstai, neteisėtai ir šališkai atsisakė suteikti pareiškėjai Tarnybos advokatą civilinėje byloje su SEB banku dėl šio banko nepagrįsto ir nemotyvuoto atsisakymo išmokėti pareiškėjai nuo 2003 metų sukauptą II pakopos pensiją pareiškėjai neturint banko sąskaitos. Papildomai pažymėjo, kad remiantis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktika, skolų Tarnybai neapmokėjimas nėra pagrindas nesuteikti pareiškėjai kitos antrinės teisinės pagalbos kitose bylose. Be to, Tarnybos advokatė Y. Y. faktiškai pareiškėjai neteikė jokios pagalbos civilinėje byloje Nr. (duomenys neskelbtini), sąmoningai neišreikalavo reikalingų įrodymų ir padarė pareiškėjai turtinę bei neturtinę žalą, tačiau Tarnyba savo sprendime apie tai nepasisakė. Tarnyba nepateikė jokio įrodymo, kad kreipėsi į antstolius dėl skolos iš pareiškėjos išieškojimo (b. l. 1–2, 19–20).

Atsakovė Tarnyba atsiliepiu į pareiškėjos skundą prašo jį atmesti kaip nepagrįstą.

Tarnyba remiasi Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) 2018 m. spalio 19 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. A-5081-822/2018, 2019 m. sausio 9 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. eA-2417-1062/2019, 2010 m. rugsėjo 23 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. A-146-1162/2010, 2011 m. vasario 11 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. A-756-1268/2010, 2011 m. liepos 28 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. A-575-2848/2011 ir kt. bei pažymi, kad Tarnyba, gavusi asmens prašymą dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo, turi pareigą patikrinti, ar pareiškėjo reiškiamas reikalavimas yra pagrįstas, ar atstovavimas byloje yra perspektyvus, todėl pareiškėjos teiginiai, kad Tarnyba viską iškraipė ir melavo, Tarnybos nuomone, laikytini nepagrįstais.

Atsakovė pažymėjo, kad Tarnyba, susipažinusi su pareiškėjos pateiktais duomenimis bei kita aktualia informacija, nustatė, kad 2003 m. spalio 7 d. pareiškėja sudarė pensijų kaupimo sutartį su

UAB „SEB investicijų valdymas“ (toliau – Bendrovė). Sulaukusi senatvės pensijos amžiaus pareiškėja nesikreipė į Bendrovę ir nesudarė II pakopos pensijų išmokų sutarties. Pareiškėja 2024 m. lapkričio 11 d. Bendrovei pateikė prašymą pateikti 2003 m. spalio 7 d. pensijų kaupimo sutarties kopiją, suteikti informaciją iš kur buvo gautos fondo lėšos ir išmokėti jai II pakopos pensijų kaupimo fonde sukauptą sumą grynaisiais pinigais, pašto pavedimu, vekseliu ar kitu būdu, kadangi pareiškėja neturi banko sąskaitos. Bendrovė 2024 m. gruodžio 2 d. pareiškėją informavo, kad neturi teisinio pagrindo pensijos išmoką išmokėti grynaisiais pinigais ir kitu pareiškėjos nurodytu būdu, pateikė 2003 m. spalio 7 d. sudarytos sutarties kopiją. Nesutikdama su šiuo Bendrovės atsakymu pareiškėja siekia kreiptis į teismą dėl II pakopos pensijų kaupimo fonde sukauptos sumos priteisimo. Tarnyba pažymi, kad Pensijų kaupimą ir pensijų fondų valdymo įmonių veiklą reglamentuoja viešosios teisės normos, todėl sutarties šalys negali nukrypti nuo nustatyto teisinio reglamentavimo ir neturi teisės susitarti dėl kitokių, nei Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatyme (toliau – PKĮ) ir jį detalizuojančiuose teisės aktuose įtvirtintų nuostatų dėl sutarties nutraukimo ir (arba) pasibaigimo bei pensijų išmokų pensijų kaupimo dalyviams išmokėjimo. Tarnyba remiasi PKĮ 29 straipsnio 3-7 dalimis, 30 straipsnio 2 ir 4 dalimis, Lietuvos banko valdybos 2018 m. rugsėjo 19 d. nutarimu Nr. 03-160 patvirtintų Standartinių tikslinės pensijų fondų dalyvių grupės pensijų fondo taisyklių (toliau – Taisyklės) 52, 57 punktais ir pažymi, kad pareiškėja nėra sudariusi pensijų išmokos sutarties su Bendrove. Nesant sudarytos pensijų išmokos sutarties, Bendrovė neturi pagrindo pareiškėjai išmokėti pensijos išmokas. Atsižvelgiant į tai, pareiškėja pirmiausia turėtų pateikti prašymą Bendrovei dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo. Pažymėtina, kad dokumentų, skirtų valstybės ir savivaldybių institucijoms, rengimas nepatenka į antrinės teisinės pagalbos teikimo turinį, todėl antrinė teisinė pagalba prašymo Bendrovei parengimui negali būti teikiama. Skundžiamu sprendimu pareiškėja buvo informuota, kad dėl prašymo Bendrovei parengimo pareiškėja gali kreiptis į pirminę teisinę pagalbą. Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėja nėra sudariusi pensijų išmokos sutarties su Bendrove, į tai, kad galiojantis teisinis reglamentavimas nenumato galimybės pensijų išmoką Bendrovei išmokėti pareiškėjos pageidaujamu būdu (grynaisiais pinigais, pašto pavedimu ar vekseliu), Tarnyba įvertino, kad pareiškėjos keliamas reikalavimas dėl II pakopos pensijų kaupimo fonde sukauptos sumos priteisimo yra nepagrįstas ir atstovavimas tokioje byloje būtų neperspektyvus.

Tarnyba remiasi Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo (toliau – Įstatymas) 11 straipsnio 7 dalies 11 punktu ir papildomai pažymi, kad Tarnybos Kauno skyriaus 2023 m. gegužės 12 d. sprendimu Nr. (*duomenys neskelbtini*) pareiškėjai buvo suteikta antrinė teisinė pagalba civilinėje byloje dėl skolos už šilumos energiją priteisimo (bylos Nr. (*duomenys neskelbtini*)), kurioje ji yra atsakovė, parengti procesinius dokumentus, atstovauti pirmos instancijos teisme, valstybei garantuojant ir apmokant 100 proc. antrinės teisinės pagalbos išlaidų. Pareiškėjai neįvykdžius Įstatymo 4 straipsnyje nurodytos pareigos, t. y. nepateikus Tarnybos prašomos informacijos per nustatytus terminus, nebendradarbiaujant su paskirta advokate, Tarnybos Kauno skyriaus 2023 m. spalio 31 d. sprendimu antrinės teisinės pagalbos teikimas pareiškėjai, vadovaujantis Įstatymo 23 straipsnio 1 dalies 9 punktu, buvo nutrauktas ir pareiškėja buvo įpareigota Tarnybai atlyginti antrinės teisinės pagalbos teikimo išlaidas – 241,89 Eur. Tarnyba, įvertinusi tai, kad pareiškėja nėra apmokėjusi antrinės teisinės pagalbos išlaidų, Regionų apygardos administracinio teismo Klaipėdos rūmams 2025 m. kovo 7 d. pateikė prašymą dėl įmokos už pareiškėjai suteiktą antrinę teisinę pagalbą priteisimo. Tarnybos turimais duomenimis, administracinė byla Nr. (*duomenys neskelbtini*) dėl įmokos už suteiktą antrinę teisinę pagalbą priteisimo nėra išnagrinėta, todėl šio atsiliepimo parengimo metu Tarnybos Kauno skyriaus 2023 m. spalio 31 d. sprendimas nepanaikintas ir yra galiojantis. Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėja iki šios dienos nėra apmokėjusi aukščiau nurodytų antrinės teisinės pagalbos išlaidų, taip pat Tarnyboje nėra gautas pareiškėjos prašymas dėl mokėjimo išdėstymo dalimis, antrinė teisinė pagalba vadovaujantis Įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 11 punktu pareiškėjai neteiktina. Aplinkybė, kad pareiškėja nesutinka su Tarnybos jos atžvilgiu priimamų sprendimų turiniu, skundžia Tarnybos sprendimus, savaime nesudaro

pagrindo teigti, kad Tarnybos darbuotojai, nagrinėdami pareiškėjos prašymus ir priimdami sprendimus, kurie pareiškėjos netenkina, turi asmeninį suinteresuotumą, pažeidžia Tarnybos veiklą reglamentuojančius ir (ar) kitus teisės aktus, veikia neteisėtai. Pažymėtina, kad siekiant užtikrinti teisės aktuose numatytas Tarnybai pavestas funkcijas, Tarnybos darbuotojo atlikti veiksmai, kurie dėl neaiškių priežasčių pareiškėjos netenkina, savaime nėra pagrindas įtarti esant pažeidimus. Pareiškėja skunde nurodė, kad turi neįgalumą ir jai yra nustatytas didelių specialiųjų poreikių lygis, todėl, jos teigimu, ji turi teisę turėti advokatą. Atkreiptinas dėmesys, kad Tarnyba vertina ne tik asmens teisę gauti antrinę teisinę pagalbą, jo reikalavimo pagrįstumą, bet ir tai, ar nėra Įstatyme nustatytų antrinės teisinės pagalbos neteikimo pagrindų. Vien ta aplinkybė, kad pareiškėja priskirtina prie asmenų, turinčių teisę gauti antrinę teisinę pagalbą, neatsižvelgiant į nustatytą turto ir pajamų lygį (Įstatymo 12 straipsnio 6 punktas), nesudaro pagrindo teigti, kad nėra taikomi Įstatymo 11 straipsnio 7 dalyje numatyti antrinės teisinės pagalbos neteikimo pagrindai.

Tarnyba, atsakydama į pareiškėjos skunde nurodytą aplinkybę, kad yra pagrindas kreiptis į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą dėl Įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 17 punkto taikymo, pažymi, kad Tarnyba turi teisę išimtiniais atvejais, atsižvelgdama į pareiškėjo prašymą ir įvertinusi konkretaus pareiškėjo individualią situaciją, suteikti antrinę teisinę pagalbą, nepaisydama to, kad asmens (šeimoms) turtas ir (ar) asmens pajamos viršija nustatytą turto ir pajamų lygį arba yra Įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 17 punkte nustatyti antrinės teisinės pagalbos neteikimo pagrindai. Taigi, nepaisant Įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 17 punkto, asmenims gali būti suteikiama teisė gauti antrinę teisinę pagalbą vertinant jų individualią situaciją, todėl, Tarnybos nuomone, nėra pagrindo teigti, kad minėta Įstatymo nuostata prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai. Taigi, Tarnyba, įvertinusi visas aplinkybes bei galiojantį teisinį reglamentavimą, teisėtai ir pagrįstai atsisakė pareiškėjai suteikti antrinę teisinę pagalbą. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad Pareiškėja nepateikė jokių įrodymų, paneigiančių Tarnybos sprendime išdėstytas aplinkybes. Atsižvelgiant į tai, nėra pagrindo naikinti Tarnybos ginčijamą sprendimą (b. l. 28–32).

Skundas atmestinas

Byloje nagrinėjamas ginčas dėl Tarnybos 2025 m. vasario 4 d. sprendimo Nr. *(duomenys neskelbtini)* teisėtumo ir pagrįstumo.

Bylos duomenimis nustatyta, kad pareiškėja 2025 m. sausio 24 d. prašymu kreipėsi į Tarnybą prašydama suteikti antrinę valstybės garantuojamą teisinę pagalbą civilinėje byloje siekiant parengti ieškinį prieš SEB banką dėl jo tyčinio, nepagrįsto atsisakymo išmokėti pareiškėjai II pakopos pensijos fonde sukauptą pensiją pareiškėjai neturint banko sąskaitos (b. l. 33–35).

Tarnyba, vadovaudamasi Įstatymo 2 straipsnio 1, 3 dalimis, 11 straipsnio 7 dalies 1, 2, 11 punktais, 18 straipsnio 1, 2, 4 dalimis, 2025 m. vasario 4 d. sprendimu Nr. *(duomenys neskelbtini)* „Dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo“ atsisakė teikti antrinę teisinę pagalbą pareiškėjai (b. l. 39–41).

Pareiškėja su minėtu sprendimu nesutinka ir jį ginčija.

Įstatymas nustato valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimą asmenims, kad šie galėtų tinkamai ginti pažeistas ar ginčijamas savo teises ir įstatymų saugomus interesus (1 straipsnio 1 dalis).

Įstatymo 4 straipsnyje nurodytos pareiškėjų pareigos, kurių viena įvardijama kaip pareiškėjo privalomumas bendradarbiauti su institucijomis, priimančiomis sprendimus dėl valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo, taip pat su asmenimis, teikiančiais valstybės garantuojamą teisinę pagalbą (1 punktas).

Įstatymo 9 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad Tarnyba organizuoja antrinės teisinės pagalbos teikimą (2 punktas); priima sprendimus dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo (3 punktas); sudaro su advokatais, kurie teikia antrinę teisinę pagalbą, sutartis dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo ir kontroliuoja šių sutarčių vykdymą (4 punktas).

Vadovaujantis Įstatymo 11 straipsnio 7 dalimi, antrinė teisinė pagalba neteikiama, jeigu pareiškėjo reikalavimai yra akivaizdžiai nepagrįsti (1 dalis); atstovavimas byloje yra neperspektyvus

(2 dalis); pareiškėjui buvo suteikta antrinė teisinė pagalba kitoje byloje, tačiau jis iki nurodyto termino neapmokėjo nustatytų antrinės teisinės pagalbos išlaidų arba jų dalies (11 punktas).

Pagal Įstatymo 11 straipsnio 10 dalį, Tarnyba turi teisę išimtiniais atvejais, atsižvelgdama į pareiškėjo prašymą ir įvertinusi konkretaus pareiškėjo individualią situaciją, suteikti antrinę teisinę pagalbą, nepaisydama to, kad asmens (šeimos) turtas ir (ar) asmens pajamos viršija nustatytą turto ir pajamų lygį arba yra šio straipsnio 7 dalies 3, 4, 5, 11, 15–20 punktuose nustatyti antrinės teisinės pagalbos neteikimo pagrindai. Individuali pareiškėjo situacija vertinama atsižvelgiant į gyvenimo lygį ir pareiškėjo turtinę padėtį, galimybes veiksmingai savarankiškai sau atstovauti, išlaidas advokato pagalbai apmokėti, bylos, kurioje prašoma suteikti antrinę teisinę pagalbą, sudėtingumą ir turtinių reikalavimų (turtinių interesų) dydį, pareiškėjo procesinę padėtį byloje ir galimus neigiamus padarinius pareiškėjui. Šiuo atveju tarnyba sprendimą priima teisingumo ministro nustatyta tvarka.

Vadovaujantis Įstatymo 18 straipsniu, norintis gauti antrinę teisinę pagalbą asmuo pateikia tarnybai prašymą suteikti antrinę teisinę pagalbą, jo reikalavimą pagrindžiančius dokumentus, jo teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodančius dokumentus ir šio įstatymo 17 straipsnio 5 dalyje nurodytą sutikimą, jeigu pageidauja, kad antrinę teisinę pagalbą teiktų advokatas, kuris neįtrauktas į šio įstatymo 17 straipsnio 2 dalyje nurodytus sąrašus. Prašymo suteikti antrinę teisinę pagalbą rekvizitus ir formą tvirtina teisingumo ministras. Prašymas suteikti antrinę teisinę pagalbą ir kiti šioje dalyje nurodyti dokumentai gali būti pateikiami asmeniškai, paštu arba elektroninėmis priemonėmis, jeigu yra galimybė identifikuoti pareiškėją. Asmuo, kuris, siekdamas gauti antrinę teisinę pagalbą, pateikė informaciją žinodamas, kad ji neteisinga, atsako šio įstatymo ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka (1 dalis). Sprendimus dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priima tarnyba ne vėliau kaip per 7 darbo dienas nuo šio straipsnio 1 dalyje nurodytų dokumentų ir šio įstatymo 11 straipsnio 9 dalyje nurodytos advokato išvados arba šio straipsnio 14 dalyje nurodytos informacijos gavimo dienos, išskyrus atvejus, kai, atsižvelgiant į pareiškėjo interesus, sprendimas dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo turi būti priimtas skubiai. Šiuo atveju sprendimas priimamas nedelsiant, bet ne vėliau kaip iki proceso veiksmų atlikimo dienos. Apie priimtą sprendimą dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo tarnyba nedelsdama raštu praneša pareiškėjui ir advokatui. Jeigu pareiškėjas nepateikė visų šio straipsnio 1 dalyje nurodytų dokumentų, reikalingų sprendimui dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priimti, tarnyba ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo suteikti antrinę teisinę pagalbą gavimo dienos praneša pareiškėjui apie būtinybę per tarnybos nustatytą terminą, kuris turi būti ne trumpesnis kaip 10 darbo dienų, pateikti trūkstamus dokumentus. Jeigu sprendimas dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo, atsižvelgiant į pareiškėjo interesus, turi būti priimtas skubiai, tarnyba gali nustatyti trumpesnę kaip 10 darbo dienų terminą trūkstamiems dokumentams pateikti. Tarnybos sprendimai gali būti skundžiami Komisijai Ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka arba teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka (2 dalis).

Iš nurodytų Įstatymo nuostatų matyti, kad sprendimus dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priima Tarnyba. Įstatyme aiškiai apibrėžti atsisakymo suteikti antrinę teisinę pagalbą pagrindai.

LVAT savo praktikoje ne kartą yra pažymėjęs, jog Įstatymo 11 straipsnio 7 dalyje įtvirtinti teisinės pagalbos neteikimo pagrindai, kurie yra atskiri (savarankiški) ir atsisakymas teikti pagalbą galimas esant bent vienam iš šių pagrindų (žr., pvz., LVAT 2010 m. rugsėjo 23 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A858-1157/2010).

Byloje esantys faktiniai dokumentai patvirtina, jog pareiškėja 2025 m. sausio 24 d. prašymu kreipėsi į Tarnybą prašydama suteikti antrinę valstybės garantuojamą teisinę pagalbą civilinėje byloje siekiant parengti ieškinį prieš SEB banką dėl jo tyčinio, nepagrįsto atsisakymo išmokėti pareiškėjai II pakopos pensijos fonde sukauptą pensiją pareiškėjai neturint banko sąskaitos. Tarnyba, vadovaudamasi Įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 1, 2 ir 11 punktais, Sprendimu nurodė, jog pareiškėjai nagrinėjamu atveju antrinė teisinė pagalba negali būti teikiama.

Administracinių teismų praktikoje aiškinant aukščiau minėtų teisės normų nuostatas yra konstatuota, jog atsakyti į klausimą, ar pareiškėjo reikalavimas yra akivaizdžiai nepagrįstas, t. y. spręsti, ar pareiškėjo reikalavimas apginti materialiąją teisę yra pagrįstas, gali tik teismas,

nagrinėjantis konkretų reikalavimą (bylą). Tačiau įstatymų leidėjas, siekdamas užkirsti kelią piktnaudžiavimui teise į valstybės garantuojamą teisinę pagalbą, pirminį reikalavimo pagrįstumo vertinimą suteikia valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai (pvz., LVAT 2007 m. liepos 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A17-714/2007 ir kt.).

LVAT taip pat yra pažymėjęs, jog atstovavimo byloje perspektyvumas Įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 2 punkto taikymo prasme yra vertinamojo pobūdžio. Šį vertinimą valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba kiekvienu konkrečiu atveju turi atlikti įvertinusi tam konkrečiam atvejui reikšmingų faktinių duomenų visumą. Atkreiptinas dėmesys, kad pareiškėjo reikalavimų pagrįstumas ir atstovavimo byloje perspektyvumas Įstatymo taikymo prasme yra siejamas su atitinkamų specialių teisės normų aiškinimu, tačiau tik tiek, kiek kiekvienu konkrečiu atveju yra būtina išspręsti klausimą dėl pareiškėjo (asmens, kuris siekia gauti valstybės garantuojamą antrinę teisinę pagalbą) prašyme nurodytų faktinių aplinkybių bei jo pateiktų dokumentų atitikimo įstatymų nustatytoms sąlygoms, kurios yra teisiškai būtinos asmens nurodyto turinio reikalavimui parengti pagal atitinkamų įstatymų nuostatas. Informacijos, kuria remiantis turi būti atliktas atstovavimo byloje perspektyvumo vertinimas, šaltiniai gali būti įvairūs. Antrinė teisinė pagalba, remiantis Įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 2 punktu, neteikiama, kai iš visų tam konkrečiam atvejui reikšmingų faktinių duomenų yra pakankamai akivaizdu, jog pradėtas ginčas šaliai, kuriai teikiama antrinė teisinė pagalba, neturi teisinės perspektyvos (pvz., LVAT 2010 m. gruodžio 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A756-1390/2010, 2011 m. liepos 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A575-3096/2011). Atstovavimo byloje perspektyvumas negali būti tapatinamas su asmens pažeistos ar tariamos teisės absoliučiu apgynimu byloje, jis turi būti siejamas su prielaidų kreiptis į teismą pakankamumo kriterijumi (pvz., LVAT 2012 m. balandžio 26 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A492-1681/2012 ir kt.).

Tarnyba ginčijamu Sprendimu pažymėjo, jog atsižvelgiant į tai, kad pareiškėja nėra sudariusi pensijų išmokos sutarties su Bendrove, į tai, kad galiojantis teisinis reglamentavimas nenumato galimybės pensijų išmoką Bendrovei išmokėti Pareiškėjos pageidaujamu būdu (grynaisiais pinigais, pašto pavedimu ar vekseliu), Pareiškėjos keliamas reikalavimas dėl II pakopos pensijų kaupimo fonde sukauptos sumos priteisimo yra nepagrįstas ir atstovavimas tokioje byloje būtų neperspektyvus, todėl vadovaujantis Įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 1, 2 punktais, antrinė teisinė pagalba pareiškėjai negali būti teikiama.

Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatymas (redakcija, galiojusi nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2025 m. birželio 27 d.) nustato dalyvio lėšomis mokamos pensijų įmokos ir iš valstybės biudžeto lėšų už dalyvį mokamos pensijų įmokos kaupimo ir pensijų išmokų mokėjimo organizavimo sąlygas bei tvarką Lietuvos Respublikoje (1 straipsnis).

Pagal Pensijų kaupimo įstatymo 30 straipsnio 2 dalį, pensijų kaupimo dalyvis, įgijęs teisę gauti pensijų išmoką, pensijų kaupimo bendrovei pateikia rašytinį prašymą dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo. Pensijų kaupimo bendrovė dalyviui informaciją apie jo vardu sukauptą pensijų turtą ir mokėtinos pensijų išmokos rūšį pateikia remdamasi paskutine paskelbta pensijų fondo vieneto verte. Dalyviui mokėtina pensijų išmokų rūšis nustatoma vadovaujantis šio įstatymo 29 straipsnio 3–7 dalimis. Dalyviui pasirinkus mokėtinos pensijų išmokos rūšį (įsigyjančiam pensijų anuitetą – pensijų anuiteto rūšį) ir nurodžius ją prašyme dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo, dalyviui mokėtinos pensijų išmokos rūšis nebėgali būti keičiama, išskyrus atvejį, kai dalyvis vienašališkai atsisako pensijų išmokos sutarties. Šio straipsnio 4 dalis nustato, jog pensijų išmokos sutartis įsigalioja nuo jos sudarymo. Pensijų išmokos sutartis laikoma sudaryta, kai dalyvis pasirašo prašymą dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo, o pensijų kaupimo bendrovės atstovas pasirašo pensijų išmokos sutartį arba uždeda parašo faksimilę. Pensijų kaupimo bendrovė apie pensijų išmokos sutarties sudarymo faktą privalo per 3 darbo dienas pranešti VSDF valdybai su ja suderinta informacijos pateikimo tvarka. Šis terminas gali būti pratęstas tiek dienų, kiek šio įstatymo 12 straipsnio 8 dalyje nurodytu atveju VSDF valdyba yra sustabdžiusi pensijų kaupimo sutarčių įregistravimą ar išregistravimą, bet ne ilgiau kaip 4 darbo dienoms.

Pagal Pensijų kaupimo įstatymo 7 straipsnio 4 dalį, priežiūros institucija tvirtina standartines pensijų fondų taisykles. Priežiūros institucijos patvirtintos standartinės pensijų fondų taisyklės yra pensijų kaupimo sutarties dalis.

Taisyklių 52 punkte numatyta, kad pensijų fondo dalyvis, kuris per vieną mėnesį nuo senatvės pensijos amžiaus sukakties dienos nesudarė pensijų išmokos sutarties, kartu su jam priklausančiu pensijų turtu perkeliamas į pensijų kaupimo bendrovės valdomą turto išsaugojimo pensijų fondą. Jeigu pensijų fondo dalyvis raštu nesikreipia į pensijų kaupimo bendrovę dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo, laikoma, kad pensijų fondo dalyvis pasinaudojo teise nukelti išmokos mokėjimo pradžią (Taisyklių 57 punktas).

Iš byloje esančių duomenų matyti, jog pareiškėja nėra sudariusi pensijų išmokos sutarties su Bendrove. Atsižvelgiant į tai, sutiktina su atsakovės argumentais, jog nesant sudarytos pensijų išmokos sutarties, nėra pagrindo pareiškėjai išmokėti pensijos išmokas, todėl pareiškėja pirmiausia turėtų pateikti prašymą Bendrovei dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo.

Tarnyba ginčijamame Sprendime taip pat nurodė, jog atsižvelgiant į tai, kad Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenimis (informacija pakartotinai tikrinta 2025-02-03), pareiškėja iki šios dienos nėra apmokėjusi aukščiau nurodytų antrinės teisinės pagalbos išlaidų, taip pat Tarnyboje nėra gautas pareiškėjos prašymas dėl mokėjimo išdėstymo dalimis, todėl antrinė teisinė pagalba pareiškėjai vadovaujantis Įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 11 punktu neteiktina.

LVAT savo praktikoje pažymi, jog vienas iš apribojimų yra nustatytas Įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 11 punkte – antrinė teisinė pagalba neteikiama, jeigu pareiškėjui buvo suteikta antrinė teisinė pagalba kitoje byloje, tačiau jis iki nurodyto termino neapmokėjo nustatytų antrinės teisinės pagalbos išlaidų arba jų dalies. Ši teisės norma aiškiai apibrėžia antrinės teisinės pagalbos teikimo apribojimo pagrindą, kuris gali būti taikomas esant dviem sąlygoms: pirma, pareiškėjui buvo suteikta antrinė teisinė pagalba kitoje byloje ir, antra, iki nurodyto termino jis neapmokėjo nustatytų antrinės teisinės pagalbos išlaidų arba jų dalies. Šio pagrindo taikymas nėra siejamas tik su Įstatymo 19 straipsnio nuostatomis, todėl išplėstinė teisėjų kolegija konstatuoja, kad Įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 11 punktas gali būti taikomas nepriklausomai nuo to, kokių pagrindų remiantis asmeniui kitoje byloje buvo nustatytos apmokėti antrinės teisinės pagalbos išlaidos arba jų dalis, kurių asmuo neapmokėjo (žr. pvz. LVAT 2016 m. vasario 29 d. nutartį administracinėje byloje administracinė byloje Nr. A-2478-442/2016).

Byloje esantys rašytiniai įrodymai patvirtina, jog Tarnybos 2023 m. gegužės 12 d. sprendimu Nr. (*duomenys neskelbtini*) pareiškėjai buvo suteikta antrinė teisinė pagalba civilinėje byloje dėl skolos už šilumos energiją priteisimo (bylos Nr. (*duomenys neskelbtini*)). Tarnybos 2023 m. spalio 31 d. sprendimu Nr. (*duomenys neskelbtini*) antrinės teisinės pagalbos teikimas pareiškėjai buvo nutrauktas ir pareiškėja buvo įpareigota Tarnybai atlyginti antrinės teisinės pagalbos teikimo išlaidas - 256,89 Eur. Byloje nėra pateikta duomenų, jog pareiškėja atlygino antrinės teisinės pagalbos teikimo išlaidas, todėl Komisijos vertinimu, Tarnyba nagrinėjamu atveju tinkamai taikė Įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 11 punkto nuostatą.

Įvertinus nustatytas faktines aplinkybes ir nurodytą teisinį reglamentavimą bei LVAT praktiką, Komisija daro išvadą, jog Tarnyba priimdama ginčijamą Sprendimą pagrįstai rėmėsi Įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 1, 2 ir 11 punkto nuostatomis, išsamiai bei argumentuotai vertino pareiškėjos situaciją bei su ja susijusias faktines aplinkybes bei priėmė motyvuotą ir išsamų sprendimą. Tarnyba pareiškėjai ginčijamame sprendime pažymėjo, kad pareiškėja pirmiausia turėtų pateikti prašymą Bendrovei dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo, o dokumentų, skirtų valstybės ir savivaldybių institucijoms, rengimas nepatenka į antrinės teisinės pagalbos teikimo turinį, todėl antrinė teisinė pagalba prašymo Bendrovei parengimui negali būti teikiama. Jeigu pareiškėjai yra reikalinga pagalba rengiant prašymą Bendrovei, pareiškėja dėl pirminės teisinės pagalbos jai suteikimo turi teisę kreiptis į Klaipėdos miesto savivaldybę.

Komisija dėl pareiškėjos prašymo kreiptis į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą dėl Įstatymo 7 straipsnio 17 punkto neatitikimo Lietuvos Respublikos Konstitucijai pažymi, jog Komisijos veiklą reglamentuojančio Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų

nagrinėjimo tvarkos įstatymo nuostatos nesuteikia Komisijai įgaliojimų kreiptis į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą dėl byloje taikomo įstatymo ar kito teisės akto atitikties Konstitucijai. Atkreiptinas dėmesys į tai, jog šie įgaliojimai Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 4 straipsnio 2 dalimi suteikti teismui. Pagal minėtą teisės normą, jeigu yra pagrindas manyti, jog įstatymas ar kitas teisės aktas, kuris turėtų būti taikomas konkrečioje byloje, prieštarauja Konstitucijai, *teismas* sustabdo bylos nagrinėjimą ir, atsižvelgdamas į Konstitucinio Teismo kompetenciją, kreipiasi į jį su prašymu spręsti, ar tas įstatymas ar kitas teisės aktas atitinka Konstituciją.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, Komisija sprendžia, jog tenkinti pareiškėjos skundo jame nurodomais argumentais nėra pagrindo. Taip pat nėra pagrindo tenkinti išvestinį skundo reikalavimą įpareigoti Tarnybą per Komisijos nustatytą laiką priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą, todėl pareiškėjos skundas atmestinas kaip nepagrįstas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

pareiškėjos X. X. skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys turi teisę apskusti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Ingrida Sabaliauskienė

Komisijos nariai

Eglė Bilevičiūtė

Žydrūnas Plytnikas